

Danyýel kitaby — Otuz sekizinji san

Gymmat Daşlarynyň Üsti Açylýar: William Milleriň Pygamberlik Düşü we Hakykatyň Dikeldilişi

Jeff Pippenger

2024-01-02

Milliriň düşünde oňa görünmeýän bir el tarapyndan bir sandyjyk iberildi. Düşünde oňa bu sandyjygyň ölçegleriniň “alty kwadrat” bilen “on düým” ekendigi düşündirildi. Oňy altynyň kwadratyna köpeltmek üç ýüz altmyşa deň bolýar; bu bolsa pygamberlik ýylyndaky günleri aňladýar. Milleriň ygylan etmeli habaryny öz içine alýan bir sandyjyk berildi, we onuň ygylan etmeli habary Mukaddes Kitabyň pygamberliginde bir günün bir ýyly aňladýandygy ýörelgesine esaslanýardy. Ol sandyjyk Mukaddes Kitapdy, we Miller üçin Mukaddes Kitap Mukaddes Kitap pygamberliginiň “bir gün — bir ýyl” ýörelgesiniň çäginde görülmelidi.

“Hudaýyň Sözi bilen baglanyşykly, gymmatly sandygy açýan bir açar bar; bu biziň kanagatlanmagymyz we şatlygymyz üçindir. Men ýagtylygyň her bir şöhesi üçin minnetdar duýýaryn. Geljekde häzir bize juda syrly görünýän başdan geçirmeler düşündiriler. Kābir başdan geçirmelere bolsa, bu ölümlilik ölümsizlige bürenýänçä, biz hiç haçan doly düşüniş bilmeris.” Manuscript Releases, 17-nji tom, 261.

Milleriň düşünde sandyga berkidilen bir «açar» bardy; ol Milleriň ulanmaga ugrukdyrylan usulyýetini aňladýardy.

“Üçünji perişdäniň habaryny wagyz etmek bilen meşgullanýanlar, Ata Milleriň kabul eden şol bir meýilnamasy boýunça Mukaddes Ýazgylary derňeýärler. Ata Miller “Pygamberlikler we pygamberlik hronologiýasy barada garaýyşlar” diýen kiçi kitabynda Mukaddes Kitaby öwrenmek we düşündirmek üçin aşakdaky ýönekeý, emma paýhasly hem möhüm düzgünleri berýär:—

“[Birden bāşe çenli düzgünler getirildi.]”

“Ýokarda aýdylanlar şu düzgünleriň bir bölegidir; we Mukaddes Kitaby öwrenişimizde öňe sürülen ýörelgelere gulak asmak biziň hemmämiz üçin peýdaly bolar.” Review and Herald, 1884-nji ýylyň 25-nji noýabry.

Miller sandygy açanda, ol “her dürli we dürli ululykdaky gymmatbahaly daşlary, almazlary, gymmatly daşlary, her hili möçberdäki we gymmatyndaky altyn-kümüş teňňeleri, sandygyň içindäki degişli orunlarynda ajaýyp tertip bilen ýerleşdirilen ýagdaýda; we şeýle tertipde ýerleşdirilendikleri üçin, diňe güne deňelip boljak bir nur we şöhraty şöhlendirýärdiler” diýip tapdy. Miller Adventizmiň binýat hakykatlaryny emele getirýän hakykatlaryň gymmatbahaly daşlaryny açyp tapdy. Onuň tapan hakykatlary kāmil tertipde “ýerleşdirilipdi” we günün nuruny şöhlendirýärdi.

Soňra Miller hakykatlary “ortadaky stoluň üstünde” goýdy-da, hemmeleri “gelip görüň” diýip çagyrdy. “Gelip görüň” diýen söz Ylham kitabyndaky möhürleriň açylyşyndan alnan nyşandyr, Miller bolsa 1798-nji ýylda açylan Danyýel habarynyň habaryna düşüňän paýhaslylary aňladýar. Milleriň stoluň üstünde goýlan hakykatlary, Ýahuda taýpasynyň Arslany tarapyndan açylan Danyýel kitabyndaky açylan hakykatlardy, we olar açylan wagty diri bolan nesli synagdan geçirmek üçin niýetlenipdi. Şu sebäpden, ilkinji dört möhür bilen baglanyşykly Ylham kitabyndaky dört jandar hem-de Miller şol nesle “gelip görüň” diýip seslendi.

Soňra men Guzynyň möhürleriň birini açandygyny gördüm; we men göýä ýyldyrymyň güwwüldisi dek bir sesi eşitdim, dört haýwanyň biriniň: «Gel-de gör» diýýänini. Men garadym, ine, ak at; onuň üstünde oturan adamyň elinde ýaý bardy; oňa täç berildi; ol ýeňip çykýan hem-de ýeňmek üçin öňe gitdi. Ol ikinji möhüri açanda, men ikinji haýwanyň: «Gel-de gör» diýýänini eşitdim. Şonda başga bir at, gyzył at çykdy; onuň üstünde oturana ýer ýüzünden asudalygy aýryp almak, adamlaryň biri-birini öldürmegi üçin ygtyýar berildi; oňa uly gylyç berildi. Ol üçünji möhüri açanda, men üçünji haýwanyň: «Gel-de gör» diýýänini eşitdim. Men garadym, ine, gara at; onuň üstünde oturan adamyň elinde terezi bardy. Men dört haýwanyň ortasyndan bir sesi eşitdim; ol şeýle diýýärdi: «Bir denariýa bir ölçek bugdaý, bir denariýa üç ölçek arpa; ýaga-da, şeraba-da zeled ýetirme». Ol dördünji möhüri açanda, men dördünji haýwanyň sesini: «Gel-de gör» diýýänini eşitdim. Men garadym, ine, solgun at; onuň üstünde oturanyň ady Ölüm eken, onuň yzyndan Dowzakh gelýärdi. Gylyç bilen, açlyk bilen, ölüm bilen we ýer ýüzüniň ýabany haýwanlary bilen öldürmek üçin olara ýer ýüzüniň dörtde bir böleginiň üstünden ygtyýar berildi. Ylham 6:1–8.

Vahy kitabynda ýedi möhür bilen möhürlenlen kitaby açan, Ýahuda taýpasynyň Arslany hökmünde görkezilen Mesihdi; Milleriň stoluň üstünde goýup, soňra hemmeleri: «Geliň-de görüň» diýip çagyran gymmatly hakykatlaryny hem açan Ýahuda taýpasynyň Arslanyň Özi boldy.

Onuň açan hakykatlary 1843-nji ýyldaky pioner diagrammada aýdyň suratlandyrylyp görkezildi; uýamyz Waýtyň aýdyşy ýaly, ol Rebbiň eli bilen ugrukdyrylypdy; şol el bolsa Milleriň ýewelir doly sandygyny getiren görünmeýän şol bir eldi. 1842-nji ýylda taýýarlanan üç ýüz diagramma Habakugyň «görnüşü ýaz we ony tablisalaryň üstünde düşnükli et» diýen buýrugynyň amala aşmagy boldy. Milleriň otagynyň ortasyndaky stoly 1842-nji we 1843-nji ýyllarda Millerçi habarchylaryň dünýä alyp giden şol üç ýüz diagrammany (tablisany) aňladýardy. Şol diagramma, 1850-nji ýyldaky pioner diagramma bilen birlikde, Habakugyň ikinji babyndaky «tablisalar» boldy.

„Ikinji Gelşiň wagyzçylarynyň hem-de neşirleriniň, ‘asyl imanyň’ üstünde durýan wagtlarynda, şol çyzgynyň neşir edilmeginiň Habakkuk 2:2, 3 aýatlarynyň ýerine ýetmesi bolandygy baradaky güwäligi bir bitewi güwälikdi. Eger çyzgy pygamberlik temasy bolan bolsa (we muny inkär edýänler asyl imany terk edýärler), onda şundan 2300 günün hasabynyň miladdan öňki 457-nji ýyldan başlanmalydygy gelip çykýar. ‘Görünüşüň’ ‘gijä galmagy,’ ýagny gijä galma döwrüniň bolmagy üçin, 1843-nji ýylyň ilkinji gezek neşir edilen wagt bolmagy zerurdy; şol döwürde bakýra toparý, Beýik wagt meselesinde, edil Gijeki ýarym sesiniň oýarmagyndan öň, irkilip uklamalydy.” Jeýms Waýt, Second Advent Review and Sabbath Herald, 1-nji jilt, 2-nji sany.

Habakkugyň tagtasynda şondan soň görkezilen habara jogap berip başlan halk (gymmatbaha daşlar) başda az sanlydy, emma 1840-njy ýylyň 11-nji awgustynda bir gün-bir ýyl ýörelgesiniň tassyklanmagy bilen, halk “mähelle boldy.”

“Takyk kesgitlenen wagtynda Türkiýe öz ilçileri arkaly Ýewropanyň soýuzdaş döwletleriniň goragyny kabul etdi we şeýlelikde özüni hristian milletleriniň gözegçiliginiň astyna goýdy. Bu waka pygamberligiň öňünden aýdylyşyny doly takyklykda ýerine ýetirdi. Bu ýagdaý mälim bolanda, köplük Milleriň we onuň ýaranlarynyň kabul eden pygamberlik düşündiriş ýörelgeleriniň dogrulygyna ynandy, hem-de advent hereketine ajaýyp bir itergi berildi. Bilimli hem-de abraýly adamlar Miller bilen birleşip, hem onuň garaýyşlaryny wagyz etdiler, hem-de neşir arkaly ýaýratdylar; 1840-njy ýyldan 1844-nji ýyla çenli bu iş çaltlyk bilen giňeldi.” The Great Controversy, 334, 335.

Soňra mähelle göwherleri ynjytmaga başlady. Şol pursatda Miller göwherleriň dargadylmagyny kesgitlä. “Dargatmak” sözi Lewiler kitabyň ýigrimi altynjy babyndaky “ýedi gezek” düşünjesiniň esasy nyşanlarynyň biridir, we Miller öz düşüni beýan edişinde “dargatmak” sözünüň haýsydyr bir görnüşini on gezek ulanýar. “On” synagyň nyşanydyr we Milleriň “dargadylan” göwherleriniň nyşanly manysyna dogry düşünilişini, dünýäniň ahyrlary gelip ýetenleriň üstüne düşýänler üçin pygamberlik synagy hökmünde alamatlandyrýar.

“Laodikiýa” Adventizmi 1863-nji ýylda Ýlýasyň (Milleriň) üsti bilen hödürlenen Musanyň “dargadylyşy” synagyndan geçip bilmänsoň, “ýedi wagt” baradaky gymmatbaha daşy birinji bolup bir gyra taşlanan daş boldy. Şol pursatdan başlap, bu gymmatbaha daşlar barha köp dargadylmaly, galplar bilen garyşdyrylmagy we ahyrsoňy doly örtülip gizlenmegi gerekdi. Bu gymmatbaha daşlaryň örtülip gizlenmegi ahyrda şeýle bir derejä ýeterdi welin, olaryň sandygy (Mukaddes Kitap) hem ýok ediljekdi.

Milleriň düşünde, Miller tarapyndan ulanylan “scatter” sözünüň ilkinji “ýedi gezek” ulanylyşy bilen onuň sözi soňky üç gezek ulanmagynyň arasynda aýdyň tapawut bar. Ol “scatter” sözünü “ýedi gezek” agzandan soň, “dolulygyna ruhdan düşüp we umytsyzlyga gaplanyp, oturdy-da aglady.”

Mesih, Ýlham kitabynda Ýahuda taýpasynyň Arslany hökmünde görkezilişi ýaly, ýedi möhür bilen möhürlenene kitaby açmak işine başlamazdan ozal, Ýahýa aglady. Ýahýa bilen Miller ikisi hem, sandykçanyň (Hudaýyň Sözüniň) galp şaý-sepler bilen gömülendigine düşündende, agladylar.

Tagtda oturanyň sag elinde içi hem, daş tarapy hem ýazylan, ýedi möhür bilen möhürlenene bir kitap gördüm. Şeýle hem gaty güýçli bir perişdäniň belent ses bilen: «Kitaby açmaga we onuň möhürlerini çözmäge kim mynasypdyr?» diýip ygylan edýändigini gördüm. Emma ne gökde, ne ýerde, ne-de ýeriň astynda hiç kim kitaby açmaga-da, oňa seretmäge-de ukyply däldi. Şonuň üçin men köp agladym; sebäbi kitaby açmaga-da, okamaga-da, oňa seretmäge-de mynasyp hiç kim tapylmady. Şonda ýaşulularyň biri maňa: «Aglama; ine, Ýahuda taýpasynyň Arslany, Dawudyň Kökü kitaby açmaga we onuň ýedi möhürini çözmäge ýeňipdir» diýdi. Ýlham 5:1–5.

Milleriň açyp tapan we dünýä hödürlän gymmatbaha hakykatlarynyň barha güýçlenýän ret edilmegi Mukaddes Kitabyň (sandygynyň) ýok edilmegine çenli ýetende, şonda Miller aglady.

Soň men olaryň hakyky gymmatbaha daşlaryň we teňňeleriň arasyna hasapsyz möçberde galp gymmatbaha daşlary we ýasama teňňeleri sepip taşlandyklaryny gördüm. Men olaryň beýle pes gylyk-häsiýetine we nankörlüğine juda gazaplandym hem-de munuň üçin olary ýazgardym we käýedim; emma men näçe köp ýazgarsam, olar şonça-da galp gymmatbaha daşlary we ýasama teňňeleri hakyky bolanlaryň arasyna sepip taşladylar.

Soň men tenimdeki nebisim bilen gaharlanyp, olary otagdan çykarmak üçin ten güýjüni ulanmaga başladym; emma men olaryň birini itip çykarýarkam, ýene üçüsi içeri girip, hapa, agaç gyryndylary, gum we her dürli zir-zibilleri getirýärdiler; ahyrsoňy olar hakyky ähli gymmatbaha daşlary, göwherleri we teňňeleri dolý örtüp goýdular, şeýdip olaryň hiç biri göze görünmän galdy. Şeýle hem olar meniň sandyjagymy parça-parça edip ýyrtdylar-da, ony zir-zibilleriň arasyna seçip taşladylar. Men hiç bir adamyň ne hasratyma, ne-de gaharyma üns berýändigini oýladym. Men bütinleý ruhdan düşüp, göwnüçökgün boldum, oturdym-da agladym.

Şu pursatda onuň düşünde “saçmak” sözi “ýedi gezek” ulanyldy. Soňky üç gezekki ulanylys ilkinji ýediden tapawutlydyr; şeýlelikde, bu ýagdaý ýedi saçylmanyň üstünde pygamberlik nyşanyny goýup, olary Lewiler kitaby 26-njy bapdaky “ýedi wagt”yň nyşany hökmünde görkezýär. Milleriň ikinji düşi, Nebukadnesaryň ikinji düşi ýaly, “ýedi wagt”y nyşanlaýyn anyklaýar.

Ylham kitabyň başınjy babynda Ýahýa bilen bolşy ýaly, Miller aglanda, süpürgiçli adam (Ýahuda taýpasynyň Arslany) soňra “bir gapyny açdy” we otaga girdi. Atanyň hiç bir adam açyp bilmeýän we Ýahýanyň aglamagyna sebäp bolan, ýedi möhür bilen möhürlenlen kitaby elinde saklap duran görmüşli beýany dördünjy babyň birinji aýatynda başlady.

Şondan soň men seretdim, ine, asmanda bir gapy açylypdy; meniň eşiden ilkinji sesim bolsa, edil meniň bilen gepleşýän surnaýyň sesi ýalydy; ol şeýle diýdi: “Bu ýere çyk, mundan beýläk bolmaly zatlary saňa görkezerin.” Ylham 4:1.

Miller aglady we bir gapynyň açylandygyny gördi. “Şeýlelikde men uly ýitgim we jogapkärçiligim sebäpli aglap, hasrat çekip durkam, Hudaýy ýatladym we Onuň maňa kömek ibermegi üçin yhlas bilen doga etdim. Derrew gapy açyldy, bir adam otaga girdi, şol wagt adamlaryň hemmesi ol ýerden çykyp gitdi; ol hem elinde kir çotgasy bilen penjireleri açdy-da, otagdan tozany we hapany süpürüp aýyrmaga başlady.” Ýahuda taýpasynyň Arslany bilen kir çotgaly adam, Ýahýa bilen Miller aglanda, bir gapynyň açylşynda geldiler. Gapynyň açylmagy — döwürleýin özgerişň nyşanydyr.

Miller bilen bile ol aglady, we bir gapy açyldy, ýöne ol dogada etdi. “Men bütinleý ruhdan düşüp, umytdan düşdüm, oturdym-da agladym. Şeýle edip, beýik ýitgim we jogapkärçiligim zerarly aglap-eñröp oturkamy, Hudany ýatladym hem-de maňa kömek ibermegini tüýs ýürekden dileg etdim. Şol bada gapy açyldy, bir adam otaga girdi, şonda halkyň hemmesi ol ýerden çykyp gitdi; ol bolsa, elinde tozan çotgusy bilen, penjireleri açdy-da, otagdan tozany we hapany süpürüp aýyrmaga başlady.”

Soňky günleriň taryhynda ýolgörkeziji nyşan bolan doga, Danyýeliň hem-de onuň bilen birlikde üç adyl adamyň ikinji bapda eden, şeýle hem Danyýeliň dokuzynjy bapda eden dogasydyr. Bu, Ýlham kitaby 11-däki iki şaýadyň özleriniň dargadylandyklaryna göz ýetirenlerinde etmeli bolan, “ýedi gezek” baradaky Lewililer 26-daky dogadyr. Iki şaýat, Müsanyň näletiniň ýerine ýetmegi hökmünde özleriniň “dargadylandygyny” tananda, Danyýeliň dokuzynjy bapda edenini gaýtalamalydyrlar. Iki şaýat, Milleriň düýşünde, onuň gymmatbaha daşlarynyň “ýedi gezek” dargadylandygy nokadyna ýetende şekillendirşini gaýtalamalydyrlar.

Şol doga bellenen mahaly, bir gapy açylýar, kir süpüriji adam gelyär, we otag boş bolýar. Erbet mähelle gidipdi, hem-de täze bir dispensiýa gelipdi. Şondan soň elinde ýelejigi bolan Ýahuda taýpasynyň Arslany “penjireleri açdy-da, otagdan kiri we hapany süpürüp çykarmaga başlady,” we ol “kiri we hapany süpürüp durka, galp gymmatbaha daşlar hem-de ýasama teňneler barysy görterilip, bulut deýin penjireden çykyp gitdi, we ýel olary alyp gitdi.”

Açyk penjireler hem bölünişi hem-de aňladýar, çünki hapalar penjireden daşyna çykarylýarka, soňky günleriň “ruhanylaryna” ýüzlenip: “Bütün onluklary ammara getiriň, öýümde iýmit bolsun, şonda meni şu ýerde synap görüň, diýýär Hökmürowan Reb, eger asman penjirelerini size açyp, sygdyryp bolmajak derejede bereketi üstüňize dökmesem” diýen Malaki kitabyndaky buýrugy ýerine ýetirenler üçin bu ýerine ýetýär. Açyk gapy we açyk penjireler, erbet ruhanylaryň aýrylýan we dogry ruhanylaryň bereketlenýän wagtynda amala aşýan döwürleýin tertip üýtgeşmesini aňladýar.

Tozan süpürgiç adam öz harmanyny arassalamaga başlanda, Miller bir pursat gözlerini ýumýar. “Gürrüň-gürrüňiň arasynda men bir pursat gözlerimi ýumdum; olary açanymda, ähli hapalar ýok bolupdy. Gymmatbaha göwherler, almazlar, altyn-kümüş teňneler otagyň bütin ýerine bol-elin saçylyp ýatyrdy.” Şondan soň gymmatly bilen haram bolan doly aýrylypdy.

Soňra has uly sandyjyk stoluň üstünde goýuldy, we pytraňňy şaý-sepler onuň içine atyldy. “Soňra ol stoluň üstünde öňküsinden has uly we has owadan bir sandyjyk goýdy, hem-de şaý-sepleri, göwherleri, teňneleri gysym-gysym ýygnap, olary şol sandyjyga atyp başlady; hatda göwherleriň käbirleri iňňäniň ujundan hem uly bolmasa-da, birje-de galýança atyp goýdy.” Soňra Milleriň binýatlyk hakykatlary diňe bir Mukaddes Kitap bilen däl, eýsem Pygamberlik Ruhý bilen hem bir ýere jemlendi, we şol hakykatlar başdaky ýagdaýlaryndan has owadan hem has ýagty boldy.

1798-nji ýylda möhüri açylan habaryň şertleri boýunça Ulaý derýasynyň görnüşini seljerenimizde, şol hakykatlaryň käbiriniň Milleriň özüne berlen çäkleri bilen çäklendirilendigine düşünilmelidir. Şeýle hem, şonuň üçin şol hakykatlaryň käbiriniň, olaryň käbiri kiçi ýa-da ikinji derejeli bolup görünmegi mümkin bolsa-da, has giň we has ajaýyp bolmagyna garaşylmalydyr.

Hakykatlar dikeldilende, olar has uly sandyga ýerleşdirilýär, soňra çagyrys ýene-de edilýär, Miller tarapyndan däl-de, eýsem Mesih tarapyndan, (“tozan çotgaly adam”, ýagny Ýahuda taýpasynyň Arslany bolan) şeýle diýlip: “gel-de gör.” Bu, hut indi bir möhürden açylyşyň bolup geçendigini görkezýär, we iň soňky möhürden açylyş synag möhleti ýapylmazyndan az salym ön bolup geçýän Isa Mesihniň Ýlhamydyr, ýa-da Uayt uýa muny “tozan çotgaly adam” içeri giren wagty diýip atlandyýar.

“Men sandygyň içine seretdim, emma gözümleirim bu görnüşden gamaşdy. Olar öňki şöhratyndan on esse artyk şöhle saçýardylar. Men olary tozana dargadyp, aýak astyna alyp depelän şol ýaman adamlaryň aýaklary tarapyndan çägede artyp arassalanandyr öýtdüm. Olar sandykda ajaýyp tertipde, her biri öz ýerinde, olary içine atan adamyň hiç hili görner agyry-zehmeti bolmazdan, ýerleşdirilipdir. Men örän begençden gygyryp goýberdim, we şol gygyryş meni oýardy.” Irki Ýazgylar, 83.

Gijikmegiň wagty we ilkinji lapykeçlik 2020-nji ýylyň 18-nji iýulynda geldi, 2023-nji ýylyň iýulyndan bäri bolsa Ýahuda taýpasynyň Arslany Isa Mesihniň Ylhamynyň habaryny möhürden açyp gelýär. Şol möhürden açyş Danyýel kitabyňy hem öz içine alýar, we biz indiki makalada Milleriň düşüşi baradaky garamagymyzy tamamlarys.

“Akyllý ruhanylar” bilen hyzmatdaşlykda hapa çotgaly adamyň işi ýerine ýetirilýär, hem-de Ylham kitabyňyň on birinji babyndaky iki şaýat bolan we Ezeikiýel kitabyňyň otuz ýedinji babyndaky direlen gury süňkler bolan şol “ruhanylaryň” işi hem Hudaýyň Sözüniň başga setirleri arkaly hem görkezilýär. Biz William Milleriň ikinji düşüşi babatda kesgitleän zatlarymyz üçin ikinji şaýatlar hökmünde şol setirleriň birnäçesini ulanarys.

“Mukaddes Ýazgylar bize peýda berilmegi üçin, ýagny biz dogrulykda terbiýe alaly diýip berildi. Gymmatly ýagtylygyň nurlary ýalňyşlygyň bulutlary bilen örtülipdir, ýöne Mesih ýalňyşlyk we yrymlar dumanyny süpürüp aýyrmaga hem-de Atanyň şöhratynyň nuruny bize açyp görkezmäge taýýar; şonda biz şägirtleriň aýdyşy ýaly diýeris: ‘Ol ýolda biziň bilen gepleşip barýarka, ýüregimiz içimizde ýanyp duran däldimi?’” Publishing Ministry, 68.